

גיליון הורים פרשת קרח

שלום להורים היקרים,

פרשתנו נפתחת במחלוקת קורח ועדתו ועונשם, תלונת עם ישראל על משה ואהרן, המגיפה והקטורת שהבדילה בין החיים למתים, המטה הפורח לבחירת הכהונה, משמרות הקודש ושכר הכהנים והלוויים.

שואל רש"י: "וקרח שפיקח היה, מה ראה לשטות הזו?" משיב רש"י: אלא עינו הטעתו. ראה שלשלת גדולה עומדת הימנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, שנאמר: "משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו" (תהלים צט ו). אמר: בשבילו אני נמלט. וכ"ד משמרות עומדות מבני בניו שכולם מתנבאים ברוח הקודש. אמר: אפשר הגדולה הזו עתידה לעמוד ממני - ואני אובד?! לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה, ששמע מפי משה שכולם אובדים ואחד נמלט - "והיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש", טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה, לפי שבניו היו עושין תשובה ומשה היה רואה יפה (תנחומא ה).

ומדוע נאמר במסכת אבות(ה,יז) "... איזו היא מחלוקת שהיא לשם שמים, זו מחלוקת הלל ושמאי ושאינה לשם שמים, זו מחלוקת קרח וכל עדתו" ולא נאמר "זו מחלוקת קרח ומשה" אלא שכוונתם של קרח ועדתו לא היתה לשם שמים אלא שגם בינם לבין עצמם היו חילוקי דעות על הכבוד שחיפשו לעצמם אלא שהם התאחדו לחלוק על משה.

לקראת השבת מצורפים ארבעה סיפורים
סיפור א' – אוצרותיו של קורח
סיפור ב' - מסירת דין לשמים
סיפור ג' – ההבדל בין אשת און בן פלת לאשת קורח
סיפור ד' - לשקר של קורח אין רגלים

סיפור א' לשולחן שבת

במדרש (במדבר רבה י"ח) מסופר כי קורח היה ממונה על אוצרותיו של פרעה מלך מצרים ומשם נטל את כל עושרו הרב, ודרשו חז"ל על קורח את הפסוק (ירמיהו י"ז) "עושה עושר ולא במשפט בחצי ימיו יעזבנו ובאחריתו יהיה נבל". ויש להבין מדוע חז"ל אומרים עליו שלא עשה כמשפט, והלא קורח אסף את עושרו מפרעה ומביתו ואם כן מה פשעו ומה חטאתו? (אתר dvar-tora)

הדבר יבואר עפ"י משל: ליהודי אחד היה בית מזיגה שם נהגו כל האיכרים הגויים לסיים את יום עבודתם בכוסית משקה חריף. פעם אחת ביום השוק התאספו ובאו אל בית המזיגה הרבה איכרים וביקשו לשותות. מזג להם בעת הבית יי"ש ביד נדיבה, כוסית רדפה כוסית ובקבוק גרר בקבוק, ועד מהרה הפכו הללו לשיכורים. לפתע הבחין בעל הבית בגנב השולח ידו אל צרורותיהם של השיכורים ומבקש לקחת מהם את ממונם. התנפל בעל הבית על הגנב, תפסו בדש בגדו והוציאו מבית המזיגה בכח. תמה הגנב: מדוע אתה מתנפל עלי? והרי לא נטלתי ממך דבר. השיב לו בעל בית המזיגה: שוטה שכמותך, אם אתה גונב מהם אתה גם גונב ממני, שהרי אם לא יהיה בכליהם כסף איך ישלמו לי על כל מה ששתו והשתכרו?

כן הוא הנמשל: כאשר נטל קורח את ממונו של פרעה נמצא נוטל בעקיפין את ממונם של ישראל, שהרי הקב"ה הבטיח להם "ויצאו ברכוש גדול" ואם כן מה שנטל קורח מפרעה גרע לבני ישראל מביזת מצרים. משלי המגיד מדובנא

סיפור ב' לשולחן שבת

כשעדת קורח מרדה במשה רבינו ויצאה נגד שליחותו, מסר משה רבינו את דינו לשמים וממרום הוכחה צדקתו. כך גם במעשה שלפנינו:

הגאון הקדוש רבי ניסים ביתאן זצ"ל מג'רא היה יושב על התורה ועל העבודה, ולפרנסתו היה קונה צמר ונותן לערבי אחד לארוג ממנו טליתות. הערבי היה מביא לרב את האריגים והרב היה מוכרם ומתפרנס בדחקות, ובלבד שיוכל להמשיך ולעסוק בתורה הקדושה בקדושה ובטהרה. באו ואמרו לרב: "דע לך, שהערבי מרמה אותך. הוא גונב ממך צמר, ומוכרו. אינו משתמש בכולו לאריגת הטליתות!". אבל הרב מיאן להטות אוזן לדיבה, והאמין לערבי שאינו מועל באימונו ואינו שולח יד. ברם, הריגונים לא פסקו. דורשי טובתו של הרב באו והעידו שהערבי מוכר מן הצמר והביאו שמות הקונים, מועדים ומחירים. ניכרים היו דברי אמת. קרא הרב לערבי, שהכחיש את הדברים מכל וכל, נשבע בכל הקדוש לו וזעק חסם על החשד בכשרים והטלת הרב. אמר לו הרב: "אף אני לא האמנתי למציאי הדיבה - וגם כעת אני מושכנע בדעתך. לפיכך, לא אחדל לסחור עימך". נהרו פניו של הערבי... "אבל", "הוסיף הרב ואמר, "מכיון שנשבעת באלוקים, אף אני אמסור לפניו את דיני. אם אומנם מעלת בצמר ומכרת ממנו, יענישוך כרשתך. ואם שקר ענו בך, לא יקרך כלום. מן השמים יוכיחו הצדק עם מי". לא עברו שלושה ימים, והערבי מת מיתה חטופה. נרעשו הכל, הקונים באו והודו שקנו סחורה גנובה, הוברר שהערבי מעל ושם שמים התקדש בקרב יהודים ונוכרים כאחד (מעייני השבוע)

סיפור ג' לשולחן שבת

המדרש מתאר את ההבדל בין אישתו של קורח לבין אישתו של און בן פלת עפ"י הפסוק במשלי (יד, א) "חַכְמוֹת נָשִׁים בְּנִתָּה בֵּיתָה וְאִנְיָהּ פִּינְיָהּ תִּהְיֶה סִנְיָהּ" (סנהדרין קי). אשתו של קורח אמרה לו: ראה מה עשה משה, הוא עצמו נהיה למלך ולקח את שרביט המלוכה שזה התואר הכי גבוה "ויהי בישורון מלך". לאחיו אהרן נתן מינוי של כהן גדול הלבישו בשמונה בגדי כהונה העשויים מתכלת וזהב והושיבו כולה באהל מועד. לבני אחיו מינה סגני כהונה. כשאדם הביא תרומה, אמר משה התרומה תהיה לכהן שהוא אהרן אחיו. כשהביא אדם מעשר ראשון שזה מיועד לכם הלויים ואתם מקבלים, אמר משה ללויים תנו עשירית ממה שקבלתם לכהן כדין תרומת מעשר שהלוי צריך להפריש מזה עשרה אחוז ולתת לכהן. לוקחים לעצמם את כל הקופה. ועוד - שגזז שערתיתכם בשעת חנוכת המזבח, כמו שנאמר: "והעבירו תער על כל בשרם" (ח ז). והוא מלגלג עליכם כאילו אתם שוטים חסרי דעה ואינכם נחשבים בעיניו מאומה. עיניו נתן בשעריכם כדי שלא תהיו יפים כמותו ולכן קירח אתכם.

אמר רב: און בן פלת - אשתו הצילתו. אמרה לו: מה יצא לך מהמחלוקת, אם ינצח משה מכל מקום אתה תלמיד, ואם ינצח קורח אתה תלמיד, מה לך בשררה זו, הרי אתה רק סגן ותשאר בעמדתך א"כ למה לך להכניס את ראשך במחלוקת זו? אי לכך אני מציעה לך שתשאר מחוץ לעניינים עד שהמחלוקת תשקע. ומי שינצח במערכה אתה תהיה סגנו. שאם תביע עמדה עם צד אחד, אם הוא לא יזכה במערכה אתה תמצא את עצמך מחוץ למשרה הנכבדה שלך. ראה בעיני שכלו והבין שהצדק עם אשתו. אמר לה: מה אעשה, אני הייתי עמהם בעצה ונשבעתי להם שאם יקראוני אלך עמהם, אני מראשי המהפכה ונשבעתי להם אמונים וכיצד יכול אני לסגת ולהפך אמונים? אמרה לו אשתו: אני יודעת שכל העדה כולם קדושים וצנועים, דכתיב: "כי כל העדה פלם קדשים" (טז ג). ולא יכנסו אלי אם אני פרועת שיער, בגלל מעלתם זו יש לי דרך כיצד להוציא אותך מתוך החבורה הזו מבלי שהם יוכלו לבוא אליך בטענות. השקתה אותו יין לרויה עד שהשתכר והשכיבה אותו לישון בפנים בתוך הבית. ישבה על פתח הבית וסתר את שערות ראשה, כל מי שבא לקרוא לאון רואה את ראשה פרוע וחוזר לדרכו מכיון שראה שאין אשתו שומרת על דת ישראל. בנתיים עד שאון התעורר משכרותו נבלעו קרח ועדתו באדמה אשר פצתה את פיה, עליה נאמר הפסוק: "חכמת נשים בנתה ביתה" (סנהדרין קט).

סיפור ד' לשולחן שבת

לשקר של קורח אין רגלים

"ובמושב לצים לא ישב" (תהלים א א) - זה קרח שהיה מתלוצץ על משה ואהרן. מה עשה? כינס את כל הקהל, שנאמר: "ויקהל עליהם קרח את כל העדה" (טז יט). אמר להם: אלמנה אחת היתה בשכונתי ועמה שתי נערות יתומות, והיתה לה שדה אחת. באה לחרוש, אמר לה משה: "לא תחרש בשור ובחמר יחדו" (דברים כב י). באה לזרוע, אמר לה משה: "שדך לא תזרע כלאים" (ויקרא יט יט). באה לקצור ולעשות ערימה, אמר לה: הניחי לקט שכחה ופאה. באה לעשות גורן, אמר לה: תני תרומה ותרומת מעשר, מעשר ראשון ומעשר שני ומעשר עני. הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו. מה עשתה? מכרה את השדה ולקחה שתי כבשות ללבוש מגיזותיהן ולהנות מפירותיהן. כיון שילדו, בא אהרן ואמר לה: תני לי את הבכורות, שכך אמר הקב"ה: "כל הבכור אשר יולד

בבקרך ובצאנך הזכר תקדיש לה' אלהיך (דברים טו יט). הצדיקה עליה את הדין ונתנה לו. הגיע זמן גיזה וגזזה אותן, אמר לה: תני לי את ראשית הגז, שכן אמר לי הקב"ה: **"וראשית גז צאנך תתן לו"** (דברים יח ד). אמרה: אין לי כח לעמוד בפני האיש הזה, אלא הרי אני שוחטת אותן ואוכלת אותן. כיון ששחטה אותן, בא אהרן ואמר לה: תני לי הזרוע והלחיים והקבה, אמרה לו: אף על פי ששחטתי אותן לא נצלת מידך? הרי הן עלי חרם! אמר לה: אם כן, תני לי הכל, שכך נאמר: **"כל חרם בישראל לך יהיה"** (יה יד). נטל אותן והלך לו, והניחה בוכה היא ושתי בנותיה. האם הגון לעשות כן לאלמנה ואומללה ועלובה? כל כך הם עושים ותולים עצמם בקדוש ברוך הוא. מכאן שהיה קרח ליצן (מדרש שוחר טוב מזמור א).

והרי עדיין לא נצטוו ישראל על מצוות התלויות בארץ, כגון תרומות ומעשרות אלא עד לאחר כניסתן לארץ, ורק לאחר ארבע עשרה שנה שיהושע כבש וחילק את הארץ התחייבו במצוות התלויות בארץ. והרי הם היו במדבר ומהיכן קיבלה האלמנה שדה ונתחייבה בכל המצוות הללו?! אלא ודאי בדא אותן קרח מליבו ומרעה אל רעה יצא להופיע בפני הקהל בדברי רהב וליצנות נגד משה ואהרן מנהיגי העם וכך כל אדם שמחפש תואנה נגד ה' ושליחיו.

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות:

מחלוקת קרח ועדתו

במדרש תנחומא מסופר: "ויקח קרח. לקח טליתו והלך לטל עצה מאשתו. בשעה שאמר ליה הקדוש ברוך הוא למשה קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהרת אותם" מיד עשה משה כן לקרח (לגלח את כל שערות גופו גם את הראש והפנים). התחיל (קרח) לחזר על כל ישראל, לא היו מכיירים אותו. אמרו לו: מי עשה כך? אמר להם: משה עשה בי כך, ולא עוד אלא נטלתי בידו ורגליו והיו מניפין אותי ואומרים לי, הרי אתה טהור. והביא את אהרן אחיו וקשטו ככלה והושיבו באהל מועד. מיד התחילו שונאי משה להתנרות בו את ישראל, ואמרו, משה מלך, ואהרן אחיו כהן גדול, ובני אהרן סגני כהנה. תרומה לכהן, מעשר ראשון לכהן, עשרים וארבע מתנות לכהן. מיד, ויקהלו על משה ועל אהרן וגו'.

ובמדרש רבה נכתב: "ויקח קרח, מה כתיב למעלה מן הענין (בפרשה הקודמת) "ועשו להם ציצית", קפץ קרח ואמר למשה טלית שכלה תכלת מהו שתהא פטורה מן הציצית, אמר לו חייבת בציצית. אמר לו קרח טלית שכלה תכלת אין פוטרת עצמה, ארבעה חוטין פוטרות אותה. בית מלא ספרים מהו שיהא פטור מן המזוזה, אמר לו חייב במזוזה, אמר לו, כל התורה בלה מאתים ושבעים וחמש פרשיות אינה פוטרת את הבית, פרשה אחת שבמזוזה פוטרת את הבית, אמר לו דברים אלו לא נצטוו עליהן, ומלבד אותה בודאן"

פרשת קרח מתחילה עם ניסיונו של קרח לבצע "הפיכה"

1. מה גרם לקרח לחלוק על משה רבינו? (רש"י טז, א) ומה ראה קרח לחלוק עם משה, (ח) נתקנא על נשיאותו (ט) של אליעזר בן עוזיאל, שמינהו משה נשיא על בני קהת על פי הדבור. אמר קרח, אחי אבא ארבעה היו, שנאמר ובני קהת וגו' (שמות ו, יח), עמרם הבכור נטלו שני בני גדולה, אחד מלך כהן גדול, מי ראוי ליטול את השניה, לא אני, שאני בן יצהר שהוא שני לעמרם, והוא מנה נשיא את בן אחיו הקטן מכולם, הריני חולק עליו ומבטל את דבריו.
2. למה נסמך מחלוקת קרח לפרשת ציצית? (בעל הטורים טז, א) סמך מחלוקת לפרשת ציצית שעל ענין ציצית חלק על משה:
3. למה התורה לא הזכירה "בן יצהר בן קהת בן לוי בן יעקב" ונכתב רק "בן יצהר בן קהת בן לוי", ולא עד יעקב אבינו? (רש"י טז, א) ולא הזכיר בן יעקב, שבקש רחמים על עצמו (ד) שלא יזכר שמו על מחלוקתם, שנאמר ובקהלם אל תחד כבודי (בראשית מט, ו), והיכן נזכר שמו (ה) על קרח, בהתיחסם על הדוכן בדברי הימים, שנאמר בן אביאסף בן קרח בן יצהר בן קהת בן לוי בן ישראל (דברי הימים א ו, ככ"ג). תנחומא ד:
4. למה "דתן ואבירם" השתתפו עם קרח במחלוקתו, ומה לומדים מכך? (רש"י טז, א) בשביל שהיה שבת ראובן שרוי בחנייתם תימנה, (ו) שכן לקהת ובניו החונים תימנה, נשתתפו עם קרח במחלוקתו, (ז) אוי לרשע אוי לשכנו.
5. אל המחלוקת הצטרפו עוד מאתים חמישים אנשים. מה היה מעמדם? (טז, א) נשיא העדה, קריאי מועד אנשי שם
6. מה הפירוש "אנשי שם" ומה נרמז בזה? (בעל הטורים טז, ב) בחכמה ובעושר ונתחייבו כדור המבול אשר מעולם אנשי השם:
7. מה הפירוש "קריאי מועד"? (אבן עזרא טז, ב) שהיו נקראים אל אהל מועד
8. כתוב בפס' "ויקהלו על משה ואהרן ויאמרו אליהם רב לכם כי כל העדה כלם קדשים" וכו', למה התכוונו באמרם "רב לכם"? (רש"י טז, ג) הרבה יותר מדאי לקחתם (מ) לעצמכם גדולה:
9. למה התכוונו קרח ועדתו באמרם "כל העדה כלם קדשים"? (רש"י טז, ג) כולם שמעו (נ) דברים בסיני מפי הגבורה (תנחומא ד):
10. על מה "התרעמו" קרח ועדתו (על משה ואהרן אחיו) באמרם "ומדוע תתנשאו על קהל ה'?" (רש"י טז, ג) אם לקחת אתה מלכות, לא היה לך לברר לאחיד כהונה, (ס) לא אתם לבדכם שמעתם בסיני (ע) אנכי ה' אלהיך, כל העדה שמעו
11. מה הפירוש "רב לכם"? (אבן עזרא טז, ג) כמו די לכם והטעם שתפשתם החלק הרב
12. כתוב בפס' "וישמע משה ויפל על פניו" למה משה נופל על פניו, ולמה הדבר דומה? (רש"י טז, ד) מפני המחלוקת, (פ) שכבר זה בידם סרוחן רביעי, (צ) חטאו בעגל ויחל משה (שמות לב, יא), במתאוננים ויתפלל משה (במדבר יא, ב), במרגלים ויאמר משה אל ה' ושמעו מצרים (שם יד, יג), במחלוקתו של קרח נתרשלו ידיו. משל לבן מלך שסרה על אביו ופייס עליו אוהבו, פעם ושתיים ושלוש, כשסרה רביעית נתרשלו ידי האוהב ההוא, אמר עד מתי אטריח על המלך שמא לא יקבל עוד ממני (תנחומא ד. במ"ד יח, ו):

13. כתוב בפס' על משה "וידבר אל קרח ואל כל עדתו לאמר בקר וידע ה' את אשר לו", באיזה טענה משה דוחה את קרח ועדתו "עד הבקר" ולמה משה עושה זאת?(רש"י טז,ה) עתה (ק) עת שכרות הוא לנו ולא נכון להראות לפניו, והוא היה מתכוין לדחותם שמא יחזרו בהם (במ"ד שם ז):
14. כתוב בפס' "בקר וידע ה' את אשר אשר לו" למה משה דוחה את "מבחן" קרח ועדתו ל"בקר"? (אור החיים טז,ד) טעם אומרו בוקר וגו' ולא עשה המבחן באותו זמן עצמו, אולי שכבר נעשה קטורת של בין הערבים שבו המבחן, עוד שלא יחשדוהו שעשה המבחן בזמן בלתי הגון שהוא בין הערבים שאינו זמן הרצון, וכמאמרם ז"ל בזהר הקדוש (ח"ב לט): שהוא זמן תגבורת הדינים. עוד נתכוון בזה איש האלהים לתת להם זמן הלילה להתבונן במעשיהם אולי יכירו כי לא טוב עושים ויחזרו בתשובה ורז"ל אמרו (במד"ד פ"ח) טעמים אחרים למה עכב עד בקר, אלו ואלו דברי אלהים חיים:
15. כתוב בפס' "וישמע משה ויפל על פניו" למה רק משה נופל על פניו, ואהרן לא נופל גם כן על פניו?(רמב"ן טז,ד) ולא ויפל כי אהרן במוסרו ובקדושתו לא ענה דבר בכל המחלוקת הזו והיה כמחריש וכמודה שמעלת קרח גדולה ממעלתו אבל הוא עושה כדבר משה ומקיים גזירת מלך מה הפירוש "וזאת הקדוש והקריב אליו"? (ספורנו טז,ה) ויודיע מי הוא הקדוש שראוי שיקריב לפניו קרבנות
16. מהם ה"מחאתות"? (רש"י טז,ו) כלים שחותרין בהם גחלים, ויש להם בית יד:
17. מה אומר משה רבינו לקרח? (טז,חיא) הקב"ה זיכה אותך כלוי לעבוד במשכן יחד עם כל שבט לוי וכעת אתה מבקש גם כהונה במקום אהרון ?
18. מדוע קרח טעה ולא שמע לאזהרת משה שכולם אויבים ורק מי שיבחר בו ה' יצא חי?(רש"י טז,ז) ...וקרח שפקח היה מה ראה לשתות זה, (ת) עינו הטעתו, ראה שלשלת גדולה יוצאה ממנו, שמואל ששקול כנגד משה ואהרן, אמר, בשבילו אני נמלט, וכ"ד משמרות עומדות לבני בניו כולם מתנבאים ברוח הקדוש, שנאמר כל אלה בנים להימן (דברי הימים א כה, ה), אמר, אפשר כל הגדולה הזאת עתידה לעמוד ממני ואני אדום, לכך נשתתף לבוא לאותה חזקה, ששמע מפי משה שכולם אויבים ואחד נמלט. אשר יבחר ה' הוא הקדוש, טעה ותלה בעצמו, ולא ראה יפה לפי שבניו עשו תשובה, ומשה היה רואה. (תנחומא ה):
19. למה משה מדגיש "ויהיה האיש אשר יבחר ה' הוא הקדוש"? (ספורנו טז,ז) הוא לבדו שלא יזכה לזה אלא אחד בלבד וזה אמר למען ייראו וישובו בתשובה ולא יאבדו כי לא יחפוץ במות המת:
20. כתוב בפס' "ויאמר משה אל קרח שמעו נא בני לוי", האם משה דיבר עם "קרח" או עם "בני לוי"? (רש"י טז,ח) התחיל לדבר עמו דברים רכים, כיון שראהו קשה עורף, אמר, עד שלא ישתתפו שאר השבטים ויאבדו עמו, אדבר גם אל כולם, התחיל לזרוז בהם שמעו נא בני לוי:
21. משה אומר לבני לוי "הבדיל ה' אתכם מעדת בני ישראל להקריב אתכם אליו... ולעמוד לפני העדה" מה הפירוש "לעמוד לפני העדה"? (רש"י טז,ט) לשיר על הדוכן
22. כתוב בפס' לגבי בני לוי "הבדיל אלקי ישראל אתכם מעדת ישראל להקריב אתכם אליו" אם כן למה חזר ואמר בפס' הבא "ויקרב אתך" וכו'?(אור החיים טז,י) צריך לדעת מה היא ההבדלה שאמר בפסוק שלפני זה ומה היא הקריבה שאמר כאן, ואולי שנתכוון לב' הדרגות הא' הוא הבדלת שבט לוי מעדת ישראל בדרך כלל וכנגד זה אמר כי הבדיל וגו' מעדת ישראל והב' הקרבת בני קהת שהקריבם יותר משאר הלויים לשאת קדש קדשים, ועינין מה שפירשתי בפסוק (ד' ב') נשא את ראש בני קהת, וכנגד זה אמר ויקרב אותך ואת כל אחיך פירוש ענף הקהתים בני לוי, ודקדק לומר אותך רמז לו שכולן נסמכין עליו והוא גדול שבכולן:
23. מה הפירוש "ואהרון מה הוא"? (אבן עזרא טז,יא) מה פשעו מה הוא עושה:
24. כתוב בפס' "וישלח משה לקרא לדתן ולאבירים" מה לומדים מכאן?(רש"י טז,יב) שאין מחזיקין במחלוקת, שהיה משה מחזר אחריהם להשלימם בדברי שלום (סנהדרין קי):
25. משה קורא לדתן ואבירים, תגובתם של דתן ואבירים היא "לא נעלה" למה נוקטים לשון עליה ולא אומרים "לא נבא" (שני פירושים)? (אבן עזרא טז,יב) יתכן שהיה אהל מועד בתוך המחנה במקום גבוה על כן מלת העלו מסביב או מי שילך לעבודת השם או אל המקום הנבחר יקרא עולה:
26. כתוב בפס' "וישלח משה לקרא לדתן ולאבירים" למה משה עושה זאת, ולמה מודגש שמשו עושה זאת, הרי מובן מהפס' שמשו הוא שמדבר והיה צריך לומר "וישלח לקרא לדתן ולאבירים"? (אור החיים טז,יב) נתחכם בזה לדבר עמם ביחוד שלא בשעת הוועד אולי ירויח דעתם אחד לאחד, גם באמצעות החשיבות אשר הוא מחשיבם לדבר אליהם מכללות הנועדים יתרכז לבם להטות אוזן, ודקדק הכתוב לומר וישלח משה לקרא וגו' שלא היה צריך לזכרון משה ויסמוך על זכרונו בסמוך, אלא להעיר מי הוא השולח משה מלך ישראל ונביא ה' לקרא לב' הדיוטות אולי בזה יתעשתו להטות אזנם אליו
27. מה הפירוש בדברי דתן ואבירים "העיני האנשים ההם תנקר לא נעלה"? (רש"י טז,יד) אפילו אתה שולח לנקר את עינינו אם לא נעלה (ה) אליך, לא נעלה
28. כתוב על דתן ואבירים "ויאמרו לא נעלה", דברי דתן ואבירים התקיימו בהם, איך?(רש"י טז,יב) פיהם הכשילם שאין להם אלא ירידה
29. מה כוונת דתן ואבירים באמנם "העיני האנשים ההם תנקר"? (ספורנו טז,יד) התחשוב לנקר עינינו באופן שלא נכיר תחבולותיך:
30. מה הפירוש כאן "ויחזר למשה מאוד"? (רש"י טז,טו) נצטער עד למאד
31. מה כוונת משה באמרו "לא חמור אחד מהם נשאתי"? (ספורנו טז,טו) אפילו במה שיהנה הדיוט מחבירו לא נהניתי מהם שלא קבלתי מהם אפילו חמור בהשאלה ואם כן היתה שררתי עליהם כולה לתועלתם ולתקן עניניהם לא לתועלתי והנאתי כלל כמנהג כל משתדר ואינם מתרעמים על שררתי אלא מצד מה שהם כפויי טובה:

מובא בגמרא : "אמר רב: און בן פלת - אשתו הצילתו".

אמרה לו אישתו של און בן פלת - והרי אינך הנשיא כעת וגם אם קרח יהיה המנהיג אתה תישאר מאחור ולכן אין סיבה להיכנס למחלוקת. און ראה שאישתו צודקת אך לא ידע מה לעשות עם חבריו שהבטיח להם שיצטרף. השיבה לו אישתו בחכמה שהיא תטפל בענינה. ומה עשתה? השקתה את בעלה יין עד שנרדם ועמדה בפתח האוהל ומסרכת שערותיה כך שלא יוכלו הגברים להיכנס לקרוא לו כשרואים אישה בלי כיסוי ראש.

ואכן, כשהגיעו קרח ועדתו לקרוא לאון שנרדם וראו את אישתו הלכו משם וכך ניצל און. על כך נאמר בספר משלי שכתב שלמה המלך "חכמת נשים בנתה ביתה".

עונשם של קרח ועדתו

1. כתוב בתורה "ויקהל עליהם קרח את כל העדה", איך גרם קרח לעדה כולה "להקהל" עליהם? (רש"י טז,יט) בדברי ליצנות, כל הלילה ההוא (כ) הלך אצל השבטים ופתה אותם, כסבורין אתם שעלי לבדי אני מקפיד, איני מקפיד אלא בשביל כלכם, אלו באין ונוטלין כל הגדולות, לו המלכות ולאחיו הכהונה, עד שנתפתו כלם (תנחומא שם):
 2. למה הדגיש הפס' "ויקהל עליהם קרח את כל העדה"? (אור החיים טז,יט) פירוש שלא נקהלו לרצונם אלא קרח הקהילם, וכפי זה יגיד הכתוב שבח העדה. או ירצה לתת טעם למאמר ה' שבא אחר כך הבדלו מתוך העדה וגו' ואכלה אותם, ויאמר האומר אם קרח ועדתו חטאו אלה הצאן למה יכלו, לזה הקדים ואמר כי נקהלו לרצון קרח ולחביבתו ולזה נראים כחפצים במעשיו ולזה אמר ה' הבדלו וגו' ואכלה אותם:
 3. למי נאמר הציוו "הבדלו מתוך העדה הזאת" וכו'? (אור החיים טז,כא) לא על משה ואהרן הוא אומר כי לאלה לא תפגע מדת הדין הגם שיהיו בתוך העדה הכלה ח"ו, וזה לך האות אהרן שהיה בתוך קרח ונבקעה האדמה תחתיהם ולא נפגע, אלא כוונת מאמר ה' הוא על הצדיקים שהיו בתוך העדה כיהושע וכלב ושאר הצדיקים ובני בתיהם של משה ואהרן ושל שאר הצדיקים, ולזה אמר קודם למאמר הבדלו וידבר ה' אל משה וגו' לאמר, ואם על משה ואהרן הוא אומר לא היה צריך לומר תיבת לאמר, אלא לאמר לעדת הצדיקים הבחונים אצלם ולבניהם ובני ביתם שהיו בתוך העדה:
 4. מה כוונת משה ואהרן באמרם "האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצף" ומה נענה להם ה'?(רש"י טז,כב) האיש אחד. הוא החוטא, (ג) ואתה על כל העדה תקצוף. אמר הקב"ה יפה אמרת, אני יודע ומודיע מי חטא ומי לא חטא:
 5. כתוב על משה ואהרן "ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלקי הרוחת לכל בשר האיש אחד יחטא ועל כל העדה תקצף", מה הפירוש "אל אלקי הרוחת"? (רש"י טז,כב) יודע מחשבות, (מ) אין מדתך כמדת בשר ודם, מלך בשר ודם שסרח עליו מקצת מדינה, אינו יודע מי החוטא, לפיכך כשהוא כועס נפרע מכולם, אבל אתה, לפניך גלויות כל המחשבות ויודע אתה מי החוטא:
 6. כתוב בפס' "ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלקי הרוחת", למה נפלו על פניהם?(אבן עזרא טז,כב) להתפלל:
 7. ה' אומר למשה "דבר אל העדה לאמר העלו מסביב למשכן קרח דתן ואבירם" מה הפירוש "העלו"? (רש"י טז,כד) כתרגמו אסתלקו, (ס) מסביבות משכן קרח
 8. כתוב בפס' "ויקם משה וילך אל דתן ואבירם" למה משה עושה זאת?(רש"י טז,כה) כסבור שישאו לו פנים, ולא עשו (במ"ד יח, יב):
 9. כתוב בפס' "ויקם משה וילך אל דתן ואבירם וילכו אחרי זקני ישראל" מי הם זקני ישראל המוזכרים כאן?(אבן עזרא טז,כה) הנכון בעיני שהם השבעים הזקנים הנבחרים:
 10. משה אומר אל העדה "סורו נא מעל אהלי האנשים הרשעים ... פן תספו בכל חטאתם" למה יש חשש "פן תספו"? (ספורנו טז,כו) שאינכם ראוים להנצל אם תהיו עמהם כשילקו:
 11. כתוב בפס' "ודתן ואבירם יצאו נציבים פתח אהליהם ונשיהם ובניהם וטפם", מה הפירוש "יצאו נציבים"? (רש"י טז,כז) בקומה זקופה (ע) לחרף ולגדף (תנחומא ח), כמו ויתניב ארבעים יום (שמואל"א יז, טז), (פ) דגלית:
 12. כתוב בפס' "ויאמר משה בזאת תדעון כי ה' שלחני לעשות את כל המעשים האלה כי לא מלבי" מה הכוונה במילים "את כל המעשים האלה" באיזה מעשים מדובר?(רש"י טז,כח) שעשיתי על פי הדבור, (צ) לתת לאהרן כהונה גדולה, ובניו סגני כהונה, ואליצפן נשיא הקהתי
 13. הקב"ה מצווה את משה לדבר אל עדה שיתרחקו מסביב לקרח, דתן ואבירם. משה רבינו רוצה לפתוח להם פתח לתשובה והולך עם כל זקני ישראל אליהם. דתן ואבירם יצאו עם בני משפחותיהם ועמדו ניציבים בחוצפה מחוץ לאוהל. מה התנאים שאומר משה רבינו? כיתבו במילים שלכם. (טז,כט"ל)
- אם _____ אז תדעו שהקב"ה לא שלח אותי
- ואם _____ אז תדעו שהקב"ה שלח אותי
14. מה הפירוש "ואם בריאה יברא ה'" וכו'?(רש"י טז,ל) ואם בריאה. חדשה: יברא ה'. להמית אותם במיתה שלא מת בה אדם עד הנה, (ק) ומה היא הבריאה, ופצתה האדמה את פיה ותבלעם, אז, וידעתם כי נאצו הם את ה' ואני מפי הגבורה אמרתי, ורבותינו פירשו (סנהדרין קי) אם בריאה, פה לארץ מששת ימי בראשית, (ר) מוטב, ואם לאו יברא ה' (ר"ל יברא ה' הפה לכאן):
 15. למה דווקא קרח ועדתו נענשים בעונש שהאדמה תפצה את פיה ותבלעם, הרי היו אנשים כבר בעבר שהתלוננו "למה העליתנו ממצרים" (שתי סיבות)?(רמב"ן טז,כט) הנה גם רבים בעם אמרו לו פעמים רבות "למה העליתנו ממצרים" אבל היה העונש על אלה מכל האדם באמרם (פסוק יג) כי תשתרר עלינו גם השתרר כי עשו שתי רעות בזו על כבוד הרב וכפרו בכל מעשה ה' אשר עשה במצרים ובמדבר וגם במעמד הר סיני שנאמר בו וגם בך יאמינו לעולם (שמות יט ט) והם אמרו שאינו כדאי להשתרר עליהם ולא בא להם על ידו רק רע
- אמר משה, הואיל ולא רצו לבא, אני אלך אצלם, אולי יתבישו ויחזרו בהם, שנאמר: ויקם משה וילך אל דתן ואבירם. כשראו אותו, התחילו לחרף ולגדף, שנאמר: ודתן ואבירם יצאו נציבים. וכי יושבין או כורעין או נופלין יוצאין בני אדם. אלא מלמד שיצאו כשהו מחרפין ומגדפין, אמר רבי ברכיה, כמה קשה המחלוקת, שביט דין של מעלה אין קונסין אלא מן עשרים שנה ומעלה, ובית דין של מטה מן שלש עשרה. ובמחלוקתו של קרח, תינקות בן יומן נשרפו ונבלעו בשאול תחתית, דכתבי: ונשיהם ובניהם וטפם, וירדו הם וכל אשר להם.
16. מה הפירוש "ותפתח הארץ את פיה ותבלע אתם... ואת כל האדם אשר לקרח"?(ספורנו טז,לב) ואת כל האדם אשר לקרח הנמשכים אחריו במחלוקתו. ולכן לא מתו בניו שלא נגררו אחריו בזה:
 17. מה הפירוש לפי הרמב"ן בפס' "ואת כל האדם אשר לקרח"?(רמב"ן טז,לב) קנה לו עבדים ושפחות ובני בית היו לו מצריים וכושיים וכנעניים קנין כספו ונענשו בכלל הרכוש שלהם שהם לקו בגופם ובממונם ואולי גם מישראל היו בביתו גרים ותושבים ונמשכו אחר עצתו ונענשו כי איננו רומזו לזרעו דכתיב (להלן כו יא) ובני קרח לא מתו כי היו גדולים צדיקים וטובים וזכותם עמדה להם ולא היו לו בנים ובנות קטנים כי לא הזכיר הכתוב בקרח טף
 18. מהם "סופי התיבות" במילים "האדם אשר לקרח" ומה למדים מכך?(בעל הטורים טז,לב) ס"ת חרם מלמד שעשאן חרם על שנתחברו לקרח
 19. מה עושים בני ישראל שעמדו מסביב?(טז,לד) בורחים מפחד שלא יבלעו גם הם
 20. מהו עונשם של מאתיים וחמישים האנשים שחיפשו מעמד?(טז,לה) איש יצא מהמשכן ושרפה אותם
 21. כתוב בפס' "אמר אל אלעזר בן אהרן הכהן וירם את המחמת ... כי קדשו" מה הפירוש "כי קדשו"? (רש"י יז,ב) כי קדשו. המחמת, ואסורין בהנאה (ב) שהרי עשאום כלי שרת:

22. מה מצווה הקב"ה לעשות עם מחתות המאטיים וחמישים מקטירי הקטורת? (י,ג) לרקע אותם ציפוי למזבח
23. כתוב בפס' "אמר אל אלעזר בן אהרן הכהן וירם את המחנות" למה ציווה את אלעזר ולא את אהרן עצמו (שתי סיבות)?(אור החיים יז,ב) טעם אלעזר לצד שלא החשיב ה' הדבר שיעשה על ידי אהרן שהוא כהן גדול, או לצד שעל ידי אהרן נעשה המשפט ומתו מקריבי המחנות לא רצה ה' שיעשה על ידו הרמת המחנות:
24. כתוב בפס' "ועשו אתם רקעי פחים צפוי למזבח" לאיזה מזבח הכוונה כאן?(רש"י יז,ג) למזבח הנחשת
25. מה הזיכרון מריקוע המחנות למזבח (שני דברים)?(יז,ה) שלא יקרבו זר (שאינו כהן) להקטיר קטורת ולא תהיה כמחלוקת קרח ועדתו
26. נאמר על המחנות שעושים מהם רקעי פחים "ויהיו לאות לבני ישראל" מה הפירוש "ויהיו לאות"(רש"י יז,ג) לזכרון, שיאמרו אלו היו מאותן שנחלקו על הכהונה ונשרפו:

תלונת עם ישראל המגיפה והקטורת

עם ישראל שב בתלונה לאחר מותם של קרח ועדתו על כך שמשה ואהרן גורמים למותם של עם ה'. הקב"ה כועס על חוצפתם כיוון שכל מי שמת עד כה ניסה למרוד בקב"ה ופורצת מגפה בעם.

1. מה כוונת העם באמרו למשה ואהרן "אתם המתם את עם ה'?"(ספורנו יז,ו) שאמרתם להם שינסו בקטרת שאין ראוי שיקטירנה אלא המקריב עולת התמיד והיה לכם לנסות בזבחים הראויים לכהנים רבים יחד:
2. למה כאן נפלו משה על פניהם ולא התפללו?(בעל הטורים יז,י) ולא התפללו כמו למעלה שלא היתה תפלה שגורה בפיהם וע"כ אמר כי יצא הקצף כדאמר ר"ח בן דוסא כשהיה מתפלל על החולים אם אין תפילתי שגורה בפי אני יודע שהוא מטורף:
3. מה עושה אהרן עפ"י עצת משה אחיו?(יז,יא) רץ אל תוך הקהל עם עם מחתה, גחלי אש וקטורת ומכפר על העם.
4. משה רבינו אומר לאהרן "קח את המחתה ... ושים קטרת ... וכפר עליהם" למה השתמש דווקא בקטרת?(רש"י יז,יא) רז זה מסר לו מלאך המות כשעלה לרקיע, שהקטורת עוצר המגפה, (ר"ל כשניתן רשות למשחית, אז אין מבחין בין טוב לרע, ועל מה שמוסיף מדיליה יש תיקון בקטרת, אבל מה שגזר הקב"ה בהדיא, אין חכמה ואין תבונה. ובוזה מתורץ מ"ש אח"כ שלא הניח המלאך את אהרן לעצור בקטרת, והלא הוא מסר לו רז זה, אלא שהיה גזרת הקב"ה, כמ"ש אני שלוחו של מקום ודו"ק) כדאיתא במסכת שבת (פ.ט):
5. כתוב בפס' "ויקח אהרן כאשר דבר משה וירץ אל תוך הקהל ... ויתן את הקטרת" למה הדגיש הפס' "כאשר דבר משה"(אור החיים יז,ב) פירוש סמוך לדיבורו של משה אלמדיך שלא שהה אפילו רגע. עוד ירצה לצד שהענין כאן הוא הפך הדין להקטיר קטורת חוץ לזמנו וחוץ למקומו, לזה אמר ויקח אהרן וטעם ויקח הוא כאשר דבר משה פירוש על פי נביא, ויאמן נביא כשיאמר לעבור על מצוה אחת ממצוות התורה לפי שעה, וכאליהו בהר הכרמל (מ"א י"ח):
6. היכן עומד אהרן הכהן עם הקטורת?(יז,יג) בין המתים ובין החיים
7. נאמר על אהרן "ויעמד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה" מה הפירוש "ויעמד בין המתים ובין החיים"(רש"י יז,יג) אחז את המלאך והעמידו (ח) על כרחו, אמר לו המלאך הנח לי לעשות שליחותי, אמר לו, משה צוני לעכב על ידך, אמר לו, אני שלוחו של מקום ואתה שלוחו של משה, אמר לו, אין משה אומר כלום מלבד אלא מפני הגבורה, אם אין אתה מאמין, הרי הקב"ה ומשה אל פתח אהל מועד בוא עמי ושאל, וזהו שנאמר וישב אהרן אל משה. דבר אחר, למה בקטרת, (ט) לפי שהיו ישראל מליזין ומרננים אחר הקטורת לומר, סם המות הוא, על ידו מתו נדב ואביהוא, על ידו נשרפו חמישים ומאתים איש, אמר הקב"ה תראו שעוצר מגפה הוא (מכילתא ויסע פ"ו), והחטא הוא הממית
8. כתוב בפס' "ותעצר המגפה" ובפס' אחר כתוב "והמגפה נעצרה" לכאורה יש כאן חזרה מיותרת, אם כן מה הפירוש "ותעצר המגפה" ומה הפירוש "והמגפה נעצרה"(ספורנו יז,יג - טו) ותעצר המגפה. שלא חלה עוד שום אחד מהם בחולי מגפה: והמגפה נעצרה. שנרפאו החולים במגפה:
9. למה נצרך לצוות את משה ואהרן "הרמו מתוך העדה הזאת", למה אינם יכולים להשאיר בתוכם?(רמב"ן יז,יט) לא הבינותי טעם הכתוב הזה וחברו למעלה (לעיל טז כא) הברדלו מתוך העדה הזאת כי יש באלהים להמית בדבר רבים סביב צדיק אחד והוא לבדו נשאר כאשר היה בבכורי מצרים וכן היה בכל המגפות שלשה ישנים בטלית אחת השנים מתים והאמצעי נמלט ונראה שהיה הקצף יוצא להמית גם כל העדה כמיתת החטאים האלה שנמשכו אחריהם בפתחת פי הארץ או באש היוצאת והם מכות כוללות ראויות להמית כל העומדים שם ביחד זולתי אם יעשה נס שינוי בנמלטים או שאמר הקב"ה כן לכבוד הצדיקים שכל זמן שהם בתוכם לא ישלח ידו בהם והכוונה באלה וכיוצא בהם להודיע שהם צריכים בקשת רחמים וכפרה ומשה הוא המזרז לעשות כן מיד

המטה הפורח

הקב"ה רוצה שעם ישראל יאמין בבחירת אהרן לכהן במשכן. מה יהיה המבחן? (יז,טז) כל שבט ירשום את שמו על מטה ויביא למשה. יחד כולם יכניסו את המטות למשכן. השבט שהמטה שלו יפרח הוא השבט הנבחר. אהרן היה נציג שבט לוי

1. למה הוצרך לעשות את "מבחן המטות" ולא שוכנעו העם במבחן "קרח ועדתו"(אור החיים יז,כ) ולא הספיק כל מה שעשה ה' בקרח, אולי שהיו חושבים כי מה שאירע לקרח הוא על שדבר נגד משה וחלק עלי ויה' ינקום נקם על כבוד נביאו נאמן ביתו ולעולם אפשר שיבחר בשאר השבטים לשרתו, לזה צוה ה' לעשות מבחן המטות:
2. למה הודגש "ויתנו אליו כל נשיאיהם מטה לנשיא אחד...ומטה אהרן בתוך מטותם"(רש"י יז,כא) הניחו באמצע, (י) שלא יאמרו מפני שהניחו בצד שכונה פרח:
3. מה קורה למחרת עם המטות?(יז,כב) כד) מטה אהרן פרח הוציא פרחים ושקדים
4. כתוב בפס' "והנה פרח מטה אהרן ... ויצא פרח ויצץ ויצץ ויצץ ויצץ"(רש"י יז,כג) הוא חנטת הפרי כשהפרח נופל

5. מה הפירוש "ויגמל שקדים", ולמה גמל דווקא שקדים? (רש"י יז, כג) כשהוכר הפרי הוכר שהן שקדים, לשון ויגדל הילד ויגמל (בראשית כא, ח), ולשון זה מצוי בפרי האילן, כמו ובוסר גומל יהיה נצה (ישעיה יח, ה). ולמה שקדים, הוא הפרי הממהר להפריח מכל הפירות, אף המעורר על הכהונה פורענותו ממהרת לבא, כמו שמצינו בעוזה, והצרת זרחה במצחו (דברי הימים ב כו, יט), ותרנומו וכפית שגדין, כמין אשכול שקדים, יחד כפותים זה על זה:
6. למה מטה אהרן גמל דווקא "שקדים" (אור החיים יז, כג) רז"ל אמרו (שם) טעם שקדים להעיר שכל המערער על הכהונה פורענותו ממהרת לבוא ע"כ, ונראה שהוכרחו לומר כן שאין ראוי לבעל הנס לבקש פרי הממהר להפריח שנראה ח"ו הפחתת היכולת שמבקש אחר פרי שממהר, לזה אמרו כי יש טעם בדבר שהוצרך להפריח שקדים ולא פרי אחר לומר שממהר ליפרע וכו' שזולת זה היה מוציא חרוב:
7. מה מצווה הקב"ה לעשות עם מטה אהרן? (יז, כה) לשמור אותו באוהל מועד תזכורת לבני ישראל על בחירת אהרן הכהן
8. כתוב בפס' "ויאמר ה' אל משה השב את מטה אהרן לפני העדות למשמרת לאות לבני מרי" מה הפירוש "למשמרת לאות" (רש"י יז, כה) לזכרון, שבחתי באהרן הכהן, (מ) ולא ילנו עוד על הכהונה

משמרות הקודש

1. מה חששם של בני ישראל באמרו "כל הקרב הקרב אל משכן ה' ימות" (רש"י יז, כח) אין אנו יכולין להיות זהירין בכך, כולנו (ג) רשאין להכנס לחצר אהל מועד, ואחד שיקריב עצמו יותר מחבריו ויכנס לתוך אהל מועד, ימות:
2. מה הפירוש "תשא את עון המקדש" (רש"י יח, א) עליכם אני מטיל עונש הזרים שיחטאו בעסקי הדברים המקודשים המסורים לכם, הוא האהל והארון והשלחן וכלי הקדש, אתם תשבנו ותזהירו על כל זר הבא ליגע:
3. מה הפירוש "אתה ובניך אתך תשא את עון כהנתכם" (אבן עזרא יח, א) אם לא תשמרו הכהונה העון עליכם
4. נאמר על הלויים "אך אל כלי הקדש ואל המזבח לא יקרבו" מהם כלי הקדש המזכרים בפס' (ספורנו יח, ג) כלי הקדש. שהם בתוך המשכן שהם המנורה והשלחן ומזבח הזהב
5. מה הכוונה "וישרתוך" שנאמר על הלויים (רש"י יח, ב) בשמירת השערים, ולמנות מהם גזברין (ק) ואמרכלין:
6. כתוב בפס' "וגם את אחיך מטה לוי שבט אביך הקרב אתך וילוו עליך וישרתוך", למי הכוונה "את אחיך" בפס' (רש"י יח, ב) בני גרשון ובני מררי
7. מה עונשו של מי שיגע או יתקרב למקום שאסור לו להיות שם (גם לכהנים בקודש הקודשים גם ללויים במגע בכלי הקודש וכניסה לקודש וגם לישראלים) (יח, ז) מוות

שכר הכהנים

התורה עוברת לפרט את שכרם של הכהנים עבור עבודתם במשכן כיוון שאינם יכולים לעבוד בעבודות אחרות ולהתפרנס. הפרשה מפרטת חלק מתוך עשרים וארבע מתנות הכהונה:

1. מה הפירוש "כל קרבנם.. לך הוא ולבניך" (רש"י יח, ט) כגון (ז) זבחי שלמי צבור:
2. כתוב בפס' "ולכל אשמם אשר ישיבו לי קדש קדשים לך הוא ולבניך" למה הכוונה "אשמם אשר ישיבו לי" (רש"י יח, ט) זה גזל (ח) הגר:
3. מה הפירוש "תרומת מתנם" (רש"י יח, יא) המורם מן התודה (י) ומהשלמים ואיל נזיר
4. כתוב "וזה לך תרומת מתנם" וכתוב "זה יהיה לך" מה נרמו כאן שכלל "זה" פעמיים (בעל הטורים יח, יא) שני פעמים זה עולה כ"ד רמו לכ"ד מתנות כהונה:
5. מה הפירוש "חלב יצהר" (אבן עזרא יח, יב) הנכבד והמוטב שהוא הקצף כי יצהר מענין צהור ושרשו צהר והוא חלב שמן זית
6. כתוב בפס' "ראשיתם אשר יתנו לה' לך נתתים" מהי "ראשיתם" (רש"י יח, יב) היא תרומה גדולה
7. בפירוש "שפתי חכמים" על רש"י (מופיע בחומשים הרגילים) יש פירוט של עשרים וארבעה מתנות הכהונה. השלימו:

עשר מתנות הנאכלות במשכן/בית המקדש:

א.	החלקים מקורבן חטאת בהמה
ב.	החלקים מקורבן חטאת עוף
ג.	החלקים מקורבן אשם וודאי
ד.	החלקים מקורבן אשם תלוי
ה.	קורבן שלמים של ציבור
ו.	לוג שמן שהמצורע מביא עם הקורבנות שלו.
ז.	קורבן שתי הלחם של חג השבועות.
ח.	לחם הפנים המוחלף כל שבת במשכן/מקדש.
ט.	שיירי קורבן מנחה של אדם מישראל
י.	שיירי קורבן העומר

ארבע מתנות שנאכלות רק בירושלים

- א. בכור בהמה טהורה.
- ב. ביכורים של פירות שבעת המינים.
- ג. החלקים מקורבן תודה ואיל נזיר
- ד. "עורות קדשים" - עורות בהמות קדשי קדשים שנקרבו על המזבח

עשר מתנות הניתנות בגבולין

- א. תרומה גדולה
- ב. תרומת מעשר
- ג. חלה
- ד. ראשית הגז - חלק מצמר גזיות כבשים.
- ה. "מתנות" - זרוע לחיים וקיבה של כל בהמת חולין שאיננה קודש.
- ו. פדיון הבן
- ז. פדיון פטר חמור - כבש הניתן לכהן תמורת חמור שהוא בכור
- ח. שדה החרם וכל חרמין - דברים שאדם מחרים ניתנים לכהן
- ט. שדה אחוזה - שדה שאדם מקדיש ואינו פודה אותו לפני היובל.
- י. גזל הגר - דבר שאדם גזל ומחזיר עתה לאחר שהנגזל מת ואין לו יורשים.

8. מה חייבים הכהנים לשים על בשר הקודשים? (יח,יט) מלח
9. כתוב בפס' "ברית מלח עולם הוא לפני ה'" למה כרת ברית דווקא ב"מלח"? (רש"י יח,יט) כרת ברית עם אהרן, בדבר הבריא, ומתקיים, ומבריא את אחרים: ברית מלח. כברית הכרותה למלח, שאינו מסריח לעולם

שכר הלואים

1. כתוב בפס' "זהם ישאו עונם" מה הפירוש "זהם ישאו עונם" מי נושא את העון של מי? (רש"י יח,כג) הלואים ישאו עונם של (ע) ישראל, שעליהם להזהיר הורים מגשת אליהם
2. לאחר פירוט שכרם של הכהנים, התורה מצווה על עבודת בני לוי במקום בני ישראל ועל שכרם של הלואים בעבור עבודת הקודש שעושים.
3. מה שכרם של הלואים מאת בני ישראל? (יח,כד) וגם אדם מישראל יכול לאכול מיתרת הפירות אצל הלוי
4. התורה מחנכת את הלואים לתת תרומת מעשר גם בעצמם. כיצד היא קרויה? (יח,כו) מעשר מן המעשר
5. מה הפירוש בפס' "מלאה"? (רש"י יח,כז) לשון בישול, תבואה שנתמלאת:
6. מהו "יקב"? (רש"י יח,כז) הוא הבור שלפני הגת שהיין יורד לתוכו, וכל לשון יקב חפירת קרקע הוא, וכן יקבי המלך (זכריה יד, י), הוא ים אוקיינוס, חפירה שחפר מלכו של עולם
7. נאמר ללואים "כן תרימו גם אתם תרומת ה' מכל מעשרתיכם" מה הפירוש "תרימו גם אתם"? (רש"י יח,כח) כמו שישראל מרימים מגרנם ומיקביהם, תרימו גם אתם ממעשר שלכם, כי הוא נחלתכם
8. כתוב בפס' "תרימו את כל תרומת ה' מכל חלבו" מה הפירוש "מכל חלבו"? (אבן עזרא יח,כט) מהטוב שבו וכן ואכלו את חלב הארץ
8. למה הודגש בפס' "ונחשב ללואים כתרומת גרן וכתבואת יקב"? (רש"י יח,ל) לישראל, שלא תאמר הואיל וקראו וכתוב תרומה, (ש) שנאמר כי את מעשר בני ישראל אשר ירימו לה' תרומה, יכול יהא כולו אסור, תלמוד לומר ונחשב ללואים כתבואת גרן, מה של ישראל חולין אף של לוי חולין:

הלואים לא קיבלו נחלה בארץ ישראל ולכן אין להם יכול ולכן הקב"ה מחשיב את תרומתם כאילו הביאו מן השדה. לאחר הפרשת תרומתם של הלואים, הפירות נחשבים חולין וגם אדם מישראל יכול לאכול מהם